

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. e.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölte 7 kr..
többször közölte 5 kr..
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Tartalom: A „többség esélyei“ és a prot. autonomia. (Döröcskei.) — „Pium desiderium“ (Holle Danó.) — Belföld. — Vegyesek. Pályázat.

Előfizetésre való felhívás!

Tisztelettel kérjük úgy régi előfizetőinket, ha csak lehet eddigi czímeik megtartásával, valamint egyházunk minden tagját, szíveskedjenek előfizetéseikkel lapunkat támogatni.

Munkánkért jutalmat nem, de még csak elismerést sem kérünk, hanem egyházunk közérdekében vállalatunk szellemi és anyagi támogatásával fenállásának biztosítását.

Előfizetési árak mint eddig; egész évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.

Küldendő az „Evang. egyház és iskola“ szerkesztőségéhez Pozsony (Konvent utca 6. szám).

A „többség esélyei“ és a prot. autonomia.

Az autonomia után óhajtozó magyarországi kath. közönségnek, ha mindjárt nyílt kérdéssé tették is már az országgyűlésen, csak gyéren eregetik a remény fonalát. Az egyház szervezete és a hierarchia, — azt mondja egyik pápista főpap — elég magyarázatát adják ennek. A kultuszminiszter szintén jól tudja ezt. Ezek pedig el nem ejthető tényezők a róm. katholicismusban. Mert rontsuk le e tényezőket, csakhamar a prot. keresztény elvnek nyitjuk meg vele utját. Szóval igaz autonomiáról reménykedni a kath. egyház keretén belül lehet az egyházhoz való hű ragaszkodásnak kifolyása, korszerűsíteni akarván azt; lehet egy belső vajudásnak jele: valóban azonban csak pium desiderium az egyházhoz ragaszkodó világi elemnek.

Hogy mégis a róm. kath. magyarságnak lelkesülése másként is lehítve legyen Schlauch Lőrincz szathmári püspök úr nem mulaszthatta el a kérdés újra felmerülténél a főrendi ház ülésén szokott ügyes diplomatiájával a közönségnek egy kis riasztó ellenszert is beadni, a sorok közé ejtvén, hogy a prot. autonomia nem lehet eszményképe a róm. kath. embernek, mert olyanra az egyedül idvezítő egyház legszentebb és belügyeit sohasem bizhatná, lévén ott a „többség esélyeinek“ kitéve minden. És nem találkozott a főrendi házban, a ki e hamis vágást

nyomban parirozta volna, a mi annyit jelent, hogy Magyarország bevette az ellenszert.

Igaz, hogy mond valamit, a mennyiben minden alkotmányból a „többség esélyeinek“ lehetősége nincsen végkép kizárva. De csak konservatív szellem táplálkozhatik ebből. Azért csak mondjuk ki egész bátran — mint a hogyan van is a dolog, — hogy nem annyira kapacitálás szempontjából lett ez mondva, mint inkább egy kis becsúsztatott riasztás tekintetéből, tudván azt, hogy így nem ébreszti fel az egyház alkotmányról csak kevésé gondolkozni szokott magyar róm. kath. közönségnek étvágyát. Mert ha hangsulyozza, ezer és ezer történelmi bizonyíték sulyát vonja magára, mely diplomatiái ruganyosságát megbántaná.

Vajjon Magyarország alkotmányát mért nem támadja meg a kath. főpap? Itt sem hiányzik a többség esélyeinek lehetősége. Más országokban már testté is lön. És mégis semmiféle szabad gondolkozást párt, nemzet nem kívánja sutba dobatni az alkotmányt. Az autonomia a prot. egyházak alkotmánya. Protestantismust e nélkül képzelni nem lehet, a mint-hogy hierarchiát, absolutismust nem lehet igaz autonomia, s alkotmány alapján képzelni. Minden igaz szabadágnak garantiája aza lkotmány. És rendellenességek, kórtünetek, explosiók csak ott adhatják elő magukat, hol ezen alkotmány szabta korlátok meg nem őriztetnek, tartatnak. A szabadság, szabadság levén

nem szabadosság. A hol tehát a határvonalak szigorúan ellenőriztetnek — lehet keserve az anarchizmus felé hajló tömegnek, de a többség esélyeinek veszélyességétől nem kell tartani soha.

Ha tehát a magyar prot. egyházakban olyan tünetek mutatkoznak, melyek idegenek előtt az ilyen bal-, vagy félrevezetésre alkalmas véleményt szülnek autonomiánkról, akkor az is csak annak tulajdonítható, hogy az autonomia sánczai nincsenek kellőkép biztosítva a szabados elem rohamaival szemben. Hogy a kordonok sokszor nincsenek kellőkép és eléggé meghuzva, arról szólhatna az annyira jól figyelő Schlauch püspök, csak hogy ő nem tanácsadó nekünk. Mert jól tudjuk, hogy a mai anyagi szellem mellett különösen az éretlen falusi gyülekezetek közgyűlése valóságos Golgothája a magasabb, nemesebb szárnyalásnak. Ezt nem tagadja senki, de azért a szabadság várát, az autonómiát fel nem adjuk. Est modus in rebus! S ezt csakugyan fel kell érteni evang. egyházunknak. S ha felérteni s a szerint tenni akarunk, ismét ott állunk a zsinat kérdése előtt. Szentelt törvények megfogják vonni s tartani a szükséges kordonokat. Ennek szükségét érzik a mi egyházunknak messzelátó és az intéző körökkel érintkező világi férfiai is, mint nem régen olvasva lelkesülhettünk a „Mozogjunk“ intő, velős cikkéből. Csak hogy azt ki nem mondta: most — vagy talán sohasem!

Örömmel értesülünk e lap útján, hogy az egyetemes perrendtartás munkálata is be van fejezve, ezen eddigi egyedüli akadálya a zsinati előmunkálatok közrebocsáthatásának, s azon édes reményben vagyunk, hogy leendő zsinatunk, — ha volna autonómiánkban, a mi csakugyan a „többség esélyeinek“ veti oda az egyházi és iskolai legszentebb ügyeket, azt kiküszöbölni, az alkotmányt a demarkationális lineák határozott megvonásával erősíteni és minden alaptalan vád ellen biztosítani fogja. Minél inkább korszerűsítjük, tökéletesítjük alkotmányunkat, annál kevésbé lesz módja valakinek ezt „elriasztó“ gyanánt emlegetni, annál biztosabb pályát nyitunk a keresztény haladásnak, s annál inkább vonjuk be a gondolkodás tényezőit az igaz protestantizmus körébe. Mikor lesz hát már a zsinat? —

Döröcskei.

„Pium desiderium.“

A nógrádi ág. h. ev. esperesség június hó 27-én megtartott közgyűlésén hallottam ezt a, vagy ironikus, vagy kishitű megjegyzést. Csak úgy benyilamlott agyamba és szívembe az a sértő, cinikus kritika, mellyel a gondolkozástól, rábeszéléstől és cselekvéstől irtózó „könnyű vér“ szokta agyonütni a hétköznapiakon kissé felülemelkedő eszméket!

És valljon mire vetették oda azt az észrevételt? A felső-nógrádi papi értekezlet még a mult 1888-ik évben indítványt terjesztett be az esperességi gyűlés

elő, mely szerint gyűjtsön az esperesség, esetleg pedig a kerület egy oly tőke alapot, melynek kamataiból fizetnének a nyugalomba lépő lelkészek nyugdíjai. Ez esetben az egyházak mindig az egész hívány szerinti fizetésre választván lelkészeiket, nemcsak hogy függetlenebbül és korlátlanul fogják szabad választási jogukat gyakorolhatni, de azonfelül még elejét veszik számos izetlenségnek is, mely a lemondott és megválasztott lelkész között, az amannak járó egyharmadrész papi fizetés miatt, akárhányszor felmerül.

A gyűlés nem utasította vissza, sőt inkább rokonszenvesen fogadta az indítványt s a következő határozatot hozta meg: „A közgyűlés elismeri egy ily alapnak szükséges voltát, miért is az erre vonatkozó tervnek kidolgozására Holles Danó elnöklete alatt, Busbak Ádám, Zelenka Gyula, Margócsy József és Geduly Elek Ferencz urakból álló bizottságot kéri fel, jelentésüket a jövő évi közgyűlésre elvárván.“ A bizottság küldetésében eljár, az alapgyűjtési tervet elkészítette s a folyó évi esp. gyűlés elé terjesztette.

Elhagyva a javaslat bevezetését és berekesztő szavait, magáról az ügy érdeméről a bizottság következőkép nyilatkozik: „— — — Ezen kérdés tárgyalásánál két körülmény tünt fel félreismerhetlen igazságképen s ezeknek befolyással kellett lenniök tanácskozásaink eredményére is. Egyik az, hogy a lelkészi jövedelem egy harmadának a nyugalomba lépő lelkész részére való kiszolgáltatása, egyrésztől káros, másrésztől pedig méltánytalan. Káros az egyházra nézve, amennyiben papi híványának ilyen, hacsak néhány évre is kiterjedő megcsönkítése a szabad választásra nyomasztóan hat; méltánytalan pedig a megválasztott lelkészre nézve, amennyiben, sokszor keserves jövedelméből, hivatali elődjét ő kénytelen nyugdíjazni. Másik igazság az, hogy az egyházban, évek hosszú során át működő, — vagy véletlenül teljesen munkaképtelenné lett s e miatt nyugalomra vágyó lelkész csakugyan méltó legalább annyi nyugdíjra, meunyből szerény fentartását fedezheti.

Ezen két igazság azon elv elfogadására vezette a bizottságot, hogy a létrehozandó alapot mind az egyházak, mind pedig a lelkészek hozzájárulásával kellene előállítani. Fizetnének pedig az egyházak 30 évig s évenként:

1. Azok, melyek 1000-en alól való lelket számlálnak, 10 frtjával.
2. Azok, melyek 1000—2000 lélekkel birnak, 15 frtjával s végre
3. Azok, melyek 2—3000 lélekkel birnak, 25 frtjával.

S miután az elsőhöz 30, a 2-ikhez 13, a 3-ikhez pedig 3 egyház tartozik, ez kitenne évente 570 frtot.

Fizetnék a lelkészek az esperességbe lépésük idejétől 30 éven át s évenként fizetésüknek 1⁰/₁₀-tőljáját; a mi átlag, közép jövedelmül 800 frtot véve, 46 lelkésznel kitenne évente 368 frtot s így összesen 938 forintot.

A nyugdíjazás módja az első tíz éven keresztül az eddigi maradna, miáltal a tőke hamataival együtt

13—14 ezer frtra növekednék, melynek évi 6°/_o-os kamatja 800 frt. Tíz éven túl a másik 10 év letel-
téig a nyugalomba lépő lelkész az intézettől
már fizetésének 15—20°/_o-tőlíját huzhatná, míg az
„Utasítások“ szerint öt megillető rész hiányát a meg-
hívott új lelkész pótolná reá. Ezen 20 év alatt a tőke
az évi befizetésekkel és azok kamataival megközelí-
tené a 30 ezer forintot, mi is 1800 frtot jövedelmezne.
Az utolsó évtizedben már fizetésének 30°/_o-tőlíjat hu-
zhatná a nyugdíjas az intézettől, úgy, hogy az új lel-
készeknek csak igen keveset kellene rápótolnia. Míg
végre 30 év letelte után, a midőn a tőke 40 ezer
forinton jóval felülállana, — bekövetkeznek a teljes
nyugdíj, melyet mi az évi jövedelem 40°/_o-tőlíjában
véleményeznénk megállapítani.“

Ezen bizottsági tervezet felolvasása provokálta a
gunyoros megjegyzést: „pium desiderium“ és pedig,
ha nem csalódom, épen lelkészek ajkairól.

Hát voltaképen melyik tétele is az a bizottság
javaslatának, mely nem lehet más, mint pium desi-
derium?

Talán az, hogy kilátásba helyezi, miszerint az
evangélikus lelkész is elérheti egykor azt az időt,
midőn minden kegyelem kizárásával s más ember
terheltetése nélkül huzhatja nyugdíjképen papi jöve-
delmének 40 percentjét? Vagy az a pium deside-
rium, hogy egy 46 papból és 46 ezer lélekből álló
esperesség 30 év alatt minden különösebb megeről-
tetés nélkül összegyűjt egy 45 ezer forintos nyugdíj-
alaptőkét? Pium desiderium az, hogy a lelkészek
saját jóvoltukért 30 éven át papi jövedelmük 1 per-
centjét, az egyházak pedig ugyan annyi ideig éven-
ként 10, 15 és 25 forintot fizessenek. Ha ily áldozat-
készség pium desiderium lett volna ezelőtt, akkor
még most is barlangokban és pajtákbán tisztelhetnők
Istenünket, mert nekünk ugyan soha semmiféle káp-
talan és vallási alap nem épített volna csak egyetlen
templomot is; akkor nem volnának paplakaink, elemi
s még kevésbé magasabb iskoláink; nem volnának
tápláló intézeteink, árvaházaink, özvegy-árva-gyámo-
lóink. Ha egyházaink belátására, igazságérzetére,
méltányosságára, sőt saját jól felfogott érdekek fel-
ismerésére való utalásunk nem lehetne más, mint
pium desiderium s nem kecsegtethetne a megvaló-
sulás reményével, akkor Székács egyetemes s minden-
féle más gyámintézete és mindenféle nőegylet, akkor
Czékus kerületi özvegy-árva-intézete s minden egyéb
alkotása halva született gyermek lett volna. Pedig
hogy nem az, azt tudjuk mindnyájan. Amaz éven-
ként ezeket szed össze a módosaktól s oszt el a
szegény egyházak közt; ez pedig kevesebb mint
 $\frac{1}{4}$ évszázad alatt csaknem $\frac{1}{5}$ millió forintot gyűj-
tött össze s nem sok év kell hozzá, hogy a nyug-
díjakat megkértszerezze. De hát azok körében nem
volt otthonos az a kishitőség, vagy épen gyűlöletes
gúny: „pium desiderium!“

Ha mi nem merünk emelt homlokkal s nyíltan
ekként szólni egyházainkhoz: tisztelt atyánkfiai! mi
közvetlenül nektek és közös egyházunknak, közvetve
pedig a hazának és a társadalomnak teszünk szol-

gálatot, kériünk tehát titeket, — s ezt tőletek el is
várhatjuk, — hogy munkaképtelen, vagy agg nap-
jainkat tisztességes nyugdíj által biztosítani segít-
setek: akkor mintegy magunk kételkedünk benne,
hogy a mi szolgálatunk az egyháznak és hazának
közhasznu szolgálat. Ha mi nem bírjuk arról meg-
győzni hiveinket, hogy Istennek tetsző dolgot mivel-
nek, ha a papi nyugdíjintézet létesítésére a rendes
évi párbér mellett évenként még egy-két liter buzát,
vagy egy pár krajczárt fizetnek; akkor ne mondjuk
azt, hogy mi a nép vezérei, lelkiatyái s oktatói
vagyunk. Pedig tény az, hogy a fizetett párbér alig
1—3°/_o-tőlíjára volna szükség s az intézet létrejönne
és 36 év alatt felvirágozna.

A bizottság nem iránygyakorlatot akart csinálni,
hanem egy tiszteletre méltó testületnek, az esperes-
ségi gyűlésnek határozata értelmében, egy oly indít-
vány kivihetőségének útját kívánta egyengetni, melyet
az a komoly testület elvben elfogadott s gyakorlati
megoldásának előkészítése végett a bizottságnak ki-
adott. Kellett-e, szabad volt-e az ő tervezetüket,
minden tárgyalás nélkül, egyszerű meghallgatás után,
pium desideriumnak keresztelni? Ha egy esperességi
gyűlés egy bizottságot küld ki valaminek elintézésére,
a másik gyűlés tisztelje meg legalább azzal, hogy
javaslatot en bloc pium desideriumnak ki ne mondja,
mert különben nem számíthatna arra, hogy meg-
bizásait komolyan vegyék.

Mi komolyan vettük s habár egyelőre csak át-
surrant rajta az esperességi gyűlés, hiszszük, remél-
jük és óhajtjuk, hogy az éredéshez egy lépéssel
közeledett s rövid idő múlva ténynye válik a pium
desiderium. *Holles Danó.*

BELFÖLD.

A sáros-zempléni esperesség f. hó 2-án tartotta az
eperjesi collegium dísztermében ez évi rendes közgyűlését.
Urbán Adolf főesperes buzgó imában a sz. lélek segít-
ségét kérte a tanácskozásra, mire dr. Schmidt Gyula
esperességi felügyelő az egyház szellemi felvirágzását és
anyagi érdekeinek előmozdítását célzó határozathozatal
művében a lelkési kar támogatását kérte. Elnöki meg-
nyitójában röviden utalt a tárgysorozatra, különösen a
komlósi egyház veszélyeztetett kötvényeinek ügyére. A fő-
esperes jelentéséből, a mely hű képét mutatta a mult évi
egyházi életnek az esperesség összes egyházaiban, különösen
az amerikai kivándorlás által okozott lélekszámapadás tünt
föl, a mennyiben körülbelül 3000 sáros-zempléni prot. ember
a tengeren túl keresi kenyerét. A komlósi egyház saját
felügyelője által veszélyeztetett kötvényeinek és tételeinek
behajtásával dr. Sztelhlo János eperjesi ügyvéd bizottt
meg, — az egyes egyházak vagyonának biztosítása céljá-
ból pedig egy az esperességi felügyelő elnöklete alatt meg-
alakult bizottság az eddiginél szigorúbb szabályrendeletnek
elkészítésére hivatott fel, mely is főleg a kötvények biztos
elhelyezéséről leendő hivatva gondoskodni. Kozlay József
ujklenóci és munkácsi feyházi lelkész mélyen megható

bemutatójában a klenóczi egyház nehézségeire és viszontagságos helyzetére utalt, a melyre az esperes az esperesség anyagi és erkölcsi támogatását ígérő szavaiban buzdítólag válaszolt. A népiskolai tankönyvek megvizsgálására, illetőleg megjelölésére kiküldött bizottság jelentése tudomásul vétetett. A Skolnik s a lipői dialektusban irt grammatikának kiküszöbölése mellett az énektanításra Kapi, olvasásra Lakits-Péterfy, a vallástanra Turcsányi tankönyvei ajánlottak. A Brassóban tartandó ker. gyűlésre esperességi költségén Jungmann G. felső-kemencei és Kadlecik J. kapinémfalvi lelkész küldetett ki. A meghívó tárgysorozatának tárgyalásából kiemeljük, hogy a tűzbiztosítási visszatérítés második 10%-a a ker. árvaháznak ítéltetett, a vallástanítást az esperesség külön hitoktatóra kívánja bízni, a zsinattartást már 1891-re ajánlja s a zsinat költségére a Jelenik-féle alap kamatját, 625 frtot fordítja. A számvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalásánál dr. Tahy Mihály vármegyei főjegyző, volt esperességi felügyelő amaz indítványa, mely szerint az egyházak nagyobb mennyiségű összeget felsőbb hatósági engedély nélkül el nem költhetnek, egyhangúlag elfogadtatott. Az esperességi papi és tanítói özvegyek nyugdíja Chotvács E. budaméri lelkész indítványára 30 frtről 40-re emeltetett föl. A gyámintézeti nagy szeretetadományra egyhangúlag Sókútat ajánlja az esperesség a ker. követek figyelmébe. Az 500 frtnyi Kacziány-féle alapítvány jogi természetének megbeszélésénél a collegium utasított, hogy annak kiosztásában az esperesség intentióját kövesse, mely szerint az évi kamatok egy a theológiára készülő sáros-zempleni illetőségű ifjúnak fölsegélyezésére fordíttassanak. A képesítéssel nem bíró tanítók a tanfelügyelő intézkedése folytán szigorúan utasítottak az oklevélnek mielőbbi megszerzésére. A hivatalról leköszönt Szabó kladzányi lelkész évi 40 frtnyi segélyben részesítendő. A tagosított nemesi birtokok egyházi megadóztatásának Jungmann által fölvetett jogi kérdése tanulmányozás céljából Kovácsy és dr. Sztehló ügyészekre bízott. A kath. propaganda által meglehetősen fenyegetett tuhrinai egyháznak új iskolaépület emelésére kért 700 frtnyi kölcsöne, 6% kamatláb mellett, kiutalványoztatott. Kozlay lelkész amaz indítványa, mely szerint a klenóczi egyház vegyes nyelvű filiáinak a hegyaljai esperesség által a tisztán magyar nyelvű Kölcshéz tervbevetett csatoltatása lehetőleg megakadályoztassék, alapos indokolás után egyhangúlag elfogadtatott.

A közebén a lelkes tósztoknak központja az esperességi elnökség, főleg a vendégszerető derék esperességi felügyelő volt. A közgyűlésen mindössze 6 egyházfelügyelő vett részt, a minnek oka a kellő publikálásnak hiányában keresendő, amin azonban ezentúl segítve lesz. Az egykoron népes esperességnek itt-ott észlelhető hiányai az egyes egyházak föltűnő szegénységében lelik magyarázatukat. Dr. Schmidt Gy. szerető gondoskodása és körültekintő figyelme mellett egyházkerületünk áldozatkészsége — hiszszük — segíteni fog e bajon is. — Az ég áldása kísérette nevezett esperességet további működésében! Sz.

Papi conferentia, esperességi és kerületi gyűlés. — A gömöri esperesség lelkészei ez évi értekezletüket július 4-én Nándráson tartják meg. Reggeli 7 órakor közösen az úrvacsorához járulnak, melyet Balthazar Antal jolsvai lelkész úr szolgált ki testvéreinek; $\frac{1}{2}$ 9

órákor az istenitisztelet, 10 órákor pedig a tanácskozmány veszi kezdetét. Ez utóbbinak tárgyai: a tanácskozmányi pénztár és a papi magtár számadásainak megvizsgálása; azután pedig, — a mi a tanácskozmány idejének legnagyobb részét fogja igénybe venni, — a „dekáni javaslat“ minden oldalról való megvilágíttatása és megvitatása. — Ezen dekáni utasítási javaslat, az esperességben lévő hat dekánusnak, a tanítókkal s az illető egyházakkal szemben, a vizsgák alkalmával tanúsítandó egyöntetű eljárását, — azután az azokról szerkesztendő s beterjesztendő jelentések egyöntetűségét (t. i. alakilag) czélozza. Ezen a tanügyre bizonyára csak jó és üdvös hatással leendő új intézkedés, mely a tanügynek a gömöri esperességben bizonyos tekintetben való reformját jelenti, jövő évben fog életbe lépni. — A papi conferencián behatóan megbeszélte s megalapított dekáni javaslat felett, a július 24-én Nagy-Róczén tartandó esperességi gyűlés fog véglegesen határozni. Ezen gyűlés reggeli 8 órákor fog kezdődni. Előző napon július 23-án d. u. 2 órákor gyámintézeti gyűlés, 5 órákor offertoriummal összekötött gyámintézeti istenitisztelet, azután pedig közgyűlési tárgyakat előkészítő tanácskozmány fog tartatni. A főesperesi körlevelekben jelzett tárgyaknak száma: 33; valószínű azonban, hogy a tárgyalás menetén, hasonnemű és rokon tárgyak, mint ez rendesen történni szokott, fel fognak merülni, úgy szinte, egyes indítványok tételni és megbeszélteni. A legnevezetesebb tárgyak ezek lesznek: főesperesi, dekánusi, számvetési jelentés s a különféle intézetek s pénztárak, hivatalnokainak, bizottságainak jelentései, beszámolásai s esetleg költségvetései; a dekáni javaslat felett való végleges határozat-hozatal; a tűzkárbiztosítás második 10%-os előny mire, — reményelhetőleg szinte az árvaház tőkéjének szaporítására való — felhasználása; a pozsonyi theol. szakkönyvtár, úgy szinte a Luther társaság gyámolítása; a főgymnasiumoknál alkalmazandó hitoktatók kérdése; a váci siket-némákat tanító lelkész fizetése; a zsinat ügye (egyet. gyjk. 10. 23. 29. 45. p.) kerületi segély; múlt évi esp. közgyűlés 25-ik pontjában foglalt indítvány tárgyalása, — mely szerint az egyes gyülekezetek s filiáik felkértek az özv. s árvanyugdíjintézeti pénztárba, tanítók s lelkészeikért, évi 12 frtnyi összeget fizetni; — jövő esp. közgyűlés helye s végül meghívás a kerületi közgyűlésre, mely augusztus hó 20., 21. és 22-ik napjain Brassóban fog megtartatni.

Mint két gyűlés tárgyilag és helyileg érdekes és tanulságos lesz. Nagy-Rócze városa, melynek boldog polgárai, sem egyházi, sem politikai adót (pótlékot) nem fizetnek, nagyban készül, hogy az esperességi gyűlésen, az egyházi élet fejlesztésén és felvirágoztatásán, komolyan és protestáns buzgalommal töprenkedő és gondolkodó férfiaknak, a komoly munka után, kellemes szórakoztatást szerezzen; a mennyiben halljuk, hogy az új, a város költségén emelt gyönyörű, a jelenkor igényeinek megfelelő vasfürdőben, vagy esetleg az új, szintén városi vendéglőben, tánczczal összekötött jótékonycélú színelőadást tervez. A kerületi gyűlés pedig, hely szempontjából azért lesz érdekes, mert Brassóban, melynek esperessége csak néhány év előtt csatlakozott tiszai kerületünkhöz, először tartatik kerületi gyűlés. Az ca. 27.000 lakossal bíró gyönyörűen fekvő városba, bizonyára, daczára az eddig hallatlan távolság-

nak, sokan fognak elmenni; és pedig azért, mert, úgy az érzéhegységen, mint az erdélyi havasokon keresztül az út nagyon regényes, egyszer-kétszeri kiszállásra, ligetek, erdők, hegyek s bányák megtekintésére csábító; másrészt pedig először nyílik alkalma egy egész ev. egyházi testületnek, külön vonaton, a tetemesen leszállított s augusztus 1-jétől érvényes jegyekkel utazni.

—cz—r.

Örömnépe volt Szent-Háromság vasárnapján a **csépai** (Jász-NK.-Szolnokm.) egyesült prot. leánygyülekezetnek. Ugyanis e napon szenteltetett fel a gyülekezet ujonatuj imaházat, iskolát és levitalakot magában foglaló épülete.

Vessünk egy rövid pillantást a mintegy 350 lelket számláló, nagyobbára ág. h. ev. hivekből álló gyülekezet multjára. Az adatok egyelőre hézagosak és még kutatást igényelnek. 1750 körül telepednek le Nemes-Csépa községben az első Pekárik, Sárközy és más ev. családok. E század első felében a némileg megszorodott ev. családok házanként gyülekeznek össze, ahol énekelnek, imádkoznak s valószínűleg postillát olvasnak. Evenkint 2—4-szer megjelenik köztük Feyér János tiszaföldvári ev. lelkész és úrvacsorával összekötött istentiszteletet tart. Ez időben az evangélikusok szülötteit jobbra a helyi r. kath. plébános kereszteli, halottaikat pedig a birtokosság által számukra adott temetőbe temeti. Beházasodás által a közeli tiszparti ref. falvakból református lakosokkal is szaporodott a prot. hivek száma. 1845-ben megalakul az egyesült prot. leánygyülekezet és a szentesi ág. h. ev. egyházhoz csatlakozik. Az egyházalapítók közül kimagaslík Sárközy Ferencz a maga 1000 frtos alapítványával. A méltányos közbirtokosság az imaház helyéül beltelket, a tanító javadalmazására 3 hold szántóföldet adományoz. Az első levitai hívány 1838-ban állíttatott ki Szlavik János nevére. Az egyház szerény tőkénének pontos és czélszerű kezelése lehetővé tette, hogy a levita készpénz fizetése 40 frtról fokonkint 60—80—120, végre 150 frtra emelkedett. A mostani iskolai felszerelés (1882-ből) ns. Bárdosy Gyula szolnoki kir. tanfelügyelő úr érdeme folytán az államnak köszönhető.

De a tanítólak és imaház utóbb már oly rozzantak voltak, hogy a gyülekezet tavaly elhatározta egy új egyházi épület emelését. S ha tudja az ember, hogy e szegény községet a Tisza árja majdnem évenkint tönkretesz, s ha látja, hogy mégis mily áldozatkészséggel és vasakarattal vitte ki célját, ha látja az ember a 2200 frton emelt impozáns épületet, mely legszebb a községben és tudja, hogy e költség $\frac{3}{4}$ részét a gyülekezet hivei saját zsebükből fizették s egyébként sem kimélték az időt és fáradságot, hogy a hitbuzgóságnak és tudománynak diszes hajlékot emeljenek, s ha látta az ember a közelmúlt ünnepélyen a hiveknek a hosszú fáradozást követő szent örömet: lehetetlen volt nem könnyezni e mai korban már ritka hitbuzgóság felett.

A hivek buzgóságának élesztésében első sorban tiszt. Petrovics Soma szentesi lelkész urat illeti az érdem, de nem kis érdemeik vannak Kovách Béla felügyelő úrnak a tervezés, Sárközy Péter gondnok és Benczúr János tanító uraknak a gyűjtés és végrehajtás körül. Hogy ezen elszigetelt prot. gyülekezet ily szépen fejlődik, ahhoz Entzinger r. kath. plébános békés és humánus hivataloskodása is hozzájárult. Az egész idő alatt, nemcsak hogy

soha semmiféle, a testvéri viszonyt megzavaró incorrectség elő nem fordult, de még a fungálni jövő lelkészeket is mindig szívesen látta házánál.

A boldog örömnep reggelén 9 órakor vonult be nt. Áchim Ádám békési ev. főesperes úr Petrovics Soma szentesi lelkész és Sax Frigyes tiszaföldvári segédlelkész kíséretében az új imaházba. Utánuk — minthogy számos idegen vendég is volt — a hallgatók serege zsúfolásig megtöltötte a diszes termet. Az első ének után Petrovics Soma lelkész végezte az oltári liturgiát, ima után felolvasván a 100. zsoltárt. A 601. ének (Dtúli én. könyv) első két verse után nt. esperes urunk tartott lélekemelő beszédet, melyben rövid pillantást vetve az egyház multjára, áttért a jelenre és a hiveket további buzgóságra, még pedig nemcsak anyagi, hanem lelki áldozatokra is buzdította. A megható beszéd után az imaházat ünnepélyesen felavatta. Egy további énekvers után Petrovics lelkész lépett a szószékre és Esai. 63, 7 alapján gyönyörű, könyekre indító beszédet tartott, melynek főtétele: „Hogyan dicsérjük méltóképen az Urat mindazokért, melyeket velünk e diszes hajlék felépítésénél cselekedett?” Dispositiója: „Szent örömmel és állandó buzgósággal!” volt. Az alkalmi szentirási citatumokkal remekül ékesített beszéd bizonyára el is érte ama ki is mondott célját: hogy a külső hajlék után immár építsék a belső embert, a lelki szentegyházat. (Befejezés II. Kor. 5, 1. 3.) Egy másik énekvers után Sax Frigyes segédlelkész mintegy 40 hívőnek kiszolgáltatta az Úrvacsora szentségét. Ezután Petrovics lelkész egy újszülöttet keresztelt. Végül nt. esperes úr egy rövid beszéddel felavatta az iskolatermet, mire az ünnepély eme része véget ért. Az énekeket Benczúr János levita egy csinos harmoniumon igen ügyesen vezette. Az offertorium jövedelme meghaladta a 17 frtot. A templomban nagyszámú intelligencia volt jelen, köztük a br. Fechtig család, Mozsik szentesi felügyelő úr, Sziráczky szarvasi tanító úr. Délben a jelenvolt lelkészek és felügyelők a tudós és vendégszerető Kovách Béla felügyelő házánál fényes ebédre voltak hivatalosak, hol szép pohárköszöntőkben nem volt hiány. Este sikerült táncmultság zárta be az ünnepélyt, melynek tiszta jövedelme mintegy 40 frt. Megemlítjük még az épületre begyűlt nevezetesebb adományokat: Ó felsége a király 150 frt; gyűjtés Szentesen (kamattal) 94 frt 60 kr.; Szarvasi és tiszaföldvári egyházak 10—10 frt. Gyűjtés Tót-Komlóson 12 frt: H.-M.-Vásárhely, Gyoma, Mezöberény (tót), Orosháza egyházak és nt. Szeberényi Andor lelkész úr 5—5 frt; Szeged 3 frt. A budapesti ev. női gyámintézet értékes, csinos úrvacsorai edényeket szavazott meg. A többi a csépaiaktól telt ki. Így épül — bár lassan és zajtalanul — az Isten országa! —x.

A tiszakerületi ág. hitv. ev. felsőbb leányiskola évzáró ünnepélyét f. é. június hó 26-án d. u. tartotta meg a rozsnói ev. főgymnasium nagytermében. Az ünnepély programja, mint eddig, úgy ez alkalommal is igen változatos volt. Hallottunk kardalt, különböző nyelvű szavallatokat, komolyabb irányú és humoros felolvasásokat, két- és négykezű zongorajátékot stb. Az élvezetet — mert lehet élvezetnek mondani — fokozta a kellemes illat, mely a női kezek által fenyűgalyakkal és élő rózsákkal diszített teremben eláradt. A diszes közönség — melynek sorai közt ott láttuk Rozsnó város elite-jét, ev. egyházunknak csaknem

teljes számú intelligens női világát, nemkülönben számos idegen mamát és apát, — a legnagyobb megelégedéssel távozott a sikerült ünnepélyről, hogy újabb élvezetet keresen a f. leányiskolai kézimunkakiállításnak megismerésében.

Valóban meglepő volt a változatosság, melylyel e kiállítás a szakértőket gyönyörködtette. A legnagyobb örömmel láttuk ott a nőiparnak több új ágát: az arany himzést, spriczmunkákat atlaszra, Hollós-féle mintákat, orosz kötényeket, keresztöltést, tüffestést, melyek az előbbi években még nem igen voltak szemlélhetők. Lekötötte a nézőközönség figyelmét a kalotaszegi himzés áttört mintával subrikolással, különösen pedig egy hangyaszorgalommal és csinnal készített kehelytakaró, mely párját valóban ritkítja. De ki sorolhatná fel egyenként csak a legérdekesebb darabjait is a kiállításnak, hiszen ott volt minden: menyasszonyi ruhától kezdve gyermeköltönyig, komótsipkától kezdve papucsig! Elég a szélesebb körű közönség előtt azt constatálnunk, hogy a munkakiállítás rendkívül kedvező benyomást tett a figyelmes szemlélőre és élő bizonyága lehet annak, miszerint leányiskolánk derék munkatanítónője, Sipos Mari k. a. a lefolyt iskolai évben is a legnagyobb türelemmel, kitartással és odaadással törekedett feladatának eleget tenni.

A f. leányiskola nyilvános vizsgálója június 27-én tartott meg Czékus István püspök és Dr. Markó Sándor urak ikerelnöklete mellett. A tantárgyak hosszú sorából hallott szép és értelmes feleletek bizonyosságot tettek nemcsak a növendékek szorgalmáról, de egyszersmind arról is, hogy az intézet vezetése oly tanerőkre van bízva, kik úgy a tudományos, mint a vallás erkölcsi nevelés terén igazán lelkiismeretesen végzik kötelességüket s szívőkön hordozzák a növendékek előmenetelét. A ki a vizsgát komoly figyelemmel kísérte, annak volt alkalma azt is tapasztalni, hogy a f. leányiskola új igazgatónője, Guggenberger Emilia k. a., méltó utóda a nem rég elhunyt boldog emlékezetű Lehr Emmának, kinek több mint fél esztendei betegeskedése alatt a tanítás mellett az igazgatói teendőket is a legnagyobb pontossággal vitte. A vizsgáról távozó minden barátja a tanügynek és modern nőnevelésnek, ha nem is mondotta ki, de bizonyosan érezte, hogy intézetünk gratulálhat magának az igazgatónőhöz, mi pedig garanciát nyújthatunk a szülőknek, kik gyermekeiket akár bennlakókul, akár bejárókul f. leányiskolánkba küldik, az iránt, hogy legdrágább kincsüket gondos, hű sáfárra bízják. Nem hagyhatjuk említés nélkül azt sem, hogy az ismertett vizsgán véghetetlen jó benyomást tettek a közönségre az egyes tantárgyak közben elzengett világi és egyházi énekek, mely utóbbiak betanítását a lefolyt évben is buzgó és fáradhatatlan püspök urunk tartotta fenn magának. Végül megjegyezzük, hogy a leányok egész allűrje, — mely még a fővárosi nők figyelmét is magára vonta, arról tanúsodik, hogy intézetünkben a testi nevelésre, jó izlésre és modorra való tekintet sem áll utolsó helyen.

A felső leányiskola, a mint e b. lapok t. olvasói bizonyára mindnyájan tudják, internátussal van egybekötve. A bennlakó növendékek száma a lefolyt évben 7 volt, a bejáróké 19; rendes tanuló volt 21, rendkívüli 5, mindezek között több nem ág. hitv. ev. is. Működő tanerő volt 8: püspök úr, az igazgatónő, 3 tanítónő és 3 főgymn. tanár.

A jövő 1889/90. isk. évre a beiratások a Rozsnyón

fennálló ev. tiszakerületi felsőbb leányiskolában szept. 2–4-ig tartatnak. Az intézet 1-ső osztályába felvétetnek oly legalább 12 éves leányok, kik az elemi iskola 6 osztályát vagy a polgári iskola első 2 osztályát sikerrel végezték, vagy pedig felvételi vizsgán igazolják kellő előképzettségüket. Minden növendék köteles védhímlőoltási bizonyítványt előmutatni.

A 2-ik osztályba olyanok vétetnek fel, kik megfelelő életkorral jelentkeznek és vagy bizonyítvánnyal mutatják ki, hogy a polgári iskola 3-ik osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek.

Az egész évi tandíj 25 ft; mint rendkívüli tárgyak külön díjazandók: a zongora (1–1 óra 60–70 kr.) és franciaórák (havonta 1 ft).

A bennlakó növendékek havonként előre 20 frtot fizetnek teljes ellátásért.

Egyébként az intézet házirendjére, berendezésére nézve bővebb felvilágosítást ad és esetleg értesítővel szolgál az igazgatónő.

A t. szülők, kik gyermekeiket az internátusba kívánják adni, felhivatnak, hogy ebbeli szándékuikat idejekorán jelentsék be.

Isten segédelmével korán virágzásnak indult felsőbb leányiskolánkat pedig legmelegebben ajánljuk a nt. lelkész és t. tanító uraknak, valamint a tan- és nevelésügy minden barátjának szíves figyelmébe.

Rozsnyón, 1889. június hó végén.

Geyer Miklós,

ág. hitv. ev. segédlelkész.

Esperesi egyházlátogatás. A gömri ág. h. ev. egyházmegye főesperese nt. Terray Gyula süvetei lelkész úr, az ezen b. lapok egyik májusi számában megnevezett hét egyházban — u. m. Újvásáron, Betlérén, Nagyveszverésen, Hosszúszón, Gömörpanyiton, Sajógömörön (ev. polgári iskolájában is) és Ratkón s azok filiáiban — június 27-én fejezte be fáradtságteljes esperesi egyházlátogatását. Ezen nemes hivatásának javarészét, május végén s június elején teljesítette, a mennyiben június 14-dike s 25-dike között a Balog völgyben tartott püspöki visitation is részt vett. — Utolsó ez évi esperesi látogatását múlt hó 26-án és 27-én Ratkón és filiájában teljesítette. — Az egyházlátogató főesperest — kit Újvásárra, Hosszúszóra és Sajógömörre befolyásos világi urak is kísérték s ott hivatásának teljesítésében részesei is voltak — mindenütt szívélyes és ünneplés fogadtatásban részesítették. — Az évről vizsgák eredménye s a meglátogatott egyházak állapota teljesen megnyugtató és kielégítő. Pap és tanító magasztos, nehéz, sokszor némi nélkülözéssel összekötött munkáját, igazi hitbuzgó s hazafias szellemben végzi. Hogy ez így találtatott, ennek oroszlanrésze a főesperes ernyedetlen és szigorú ellenőrzésének, a gyülekezetek fejlődését éber szemmel kísérő megfigyelésének és munkásságra, tevékenységre való serkentéseinek s buzdításainak tudandó be. Igaz ugyan, hogy a gyülekezetek az egyházlátogatásról jó eleve értesítették; de azt hiszük, hogy nincs okunk kételkedni abban, hogy ama fentemlített egyházakban, de még az egész gömri esperességben is, a főesperes — előzetes bejelentés nélkül is — a mit tulajdonképpen mindig és mindenütt gyakorolni kellene — akár mikor végezhetne hasonló eredményű egyházlátogatást. Erre kell törekedni

minden egyházban s ezt kellene gyakorolni minden esperességben; mert ha áll az, hogy az egyházlátogatásoknak igen jó, — áldásteljes, úgy az iskolai, mint az egyházi életre kiható befolyása van: úgy mindenesetre bizonyos az is, hogy ezen egyházlátogatásoknak csak akkor van igazi értelme, ha előre be nem jelentnek. Így visitált drága hitbajnokunk is s ha fentartotta magát az egyházlátogatás üdvös szokása napjainkig: úgy kövessük méltó példáját e tekintetben is. —cz—r.

A tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesületének választmánya június hó 27-én ülést tartott, a melyen Nagy László főtitkár jelentést tett a tanító-képző-intézetek tanáraihoz és a tanfelügyelőségekhez intézett felhívásról és annak eredményéről. A tanítóképző-intézetek igazgatóságainak, a tanfelügyelőségeknek, tanügyi lapoknak és folyóiratok szerkesztőségeinek június hó elején szétküldetett összesen 186 felhívás június hó 27-ig az eredmény a következő: a 23 állami tanítóképző-intézet közül betöltve visszaküldte az aláírási ivet, illetőleg véglegesen belépett 11 intézet tanártestülete; az aláírási ivet még nem küldte vissza 12, melyek közül azonban 10 intézet, mivel az egyesületnek az április havi közgyűlésén történt megalakulásában részt vett, belépettnek tekinthető. A felekezeti tanítóképző-intézetek közül eddig 3-ból történtek belépések, s ezek: az esztergomi érseki, a nagy-szombati r. kath. és a budapesti izraelita tanítóképző-intézet. A tanfelügyelők közül az aláírási ivet visszaküldte 8, belépő szándékát kijelentette 7. A mi a tagok számát illeti, míg az egyesület megalakulásakor csak 28 volt, az most június 27-én kitesz 121-et. A választmány örömmel vette tudomásul a jelentést, a belépni szándékozók tagokul mind megválasztotta s azonkívül a közgyűlés felhatalmazása folytán az újonnan belépett tagok közül a következőket beválasztotta a választmányba: dr. Verédy Károly budapesti, Tóth József pest-pilis-solt-kis-kümmegyei és Deák Lajos maros-tordamegyei tanfelügyelőket, továbbá Tallián Ödön esztergomi r. kath., Regéczy József nagyszombati r. kath. és Samu József csáktornynai állami tanítóképző-intézeti igazgatókat.

A választmány, tekintettel arra, hogy a felhívottak nagy része még nem küldte vissza az aláírási ivet, hírlapilag tisztelettel felszólítandóknak határozta a tanfelügyelőségeket, a tanítóképző-intézetek igazgatóságait, felekezeti különbség nélkül, legsürgősebben pedig azon állami tanítóképző-intézetek tantestületeit, a melyek az egyesület megalakításában részt vettek, hogy az egyesületbe való belépő szándékukat minél előbb kijelenteni, illetőleg betöltött aláírási ivateket, legkésőbb szept. 15-ig az egyesület főtitkárához (Nagy László, Budapest üllői út 24.) beküldeni sziveskedjenek.

A választmány végre elhatározta, hogy szeptember hó második felében újra ülést fog tartani a vidéki választmányi tagok részvételével. Az ülés célja lesz a végleges megalakulás. azonkívül tárgyai lesznek: a munkaterv megállapítása, a tanítóképző-intézeti tanárok anyagi viszonyai javításának, illetőleg fizetés-felemelésének ügye s az egyesületi közlöny ügyének rendezése.

VEGYESEK.

— **Felhívás.** Több oldalról hozzám intézett bizalmas megkeresés által indítva, felhívom mindazon, a *theologiai szakpályát végzett, szakvizsgálatot tett lelkészjelölteket és fölszentelt segédlelkészeket, kik segédlelkészi állásra vágyódnak, sziveskedjenek, annak öszinte s igaz kijelentésével: mely nyelven képesek az Úr igéjét hirdetni? alulírotthoz fordulni, ki legszivesebben fogja leendő főnökeik s az alkalmazandók között kivánt érintkezést közvetíteni.*

Pozsonyban, 1889. július 1-én.

Trsztýénszky Ferencz,
szerkesztő.

Kimutatás

a theol. tan-, illetőleg szakkönyvek kiadása végett megindított gyűjtés eredményéről.

XVI. Kimutatás 1889.

a) Egyes adományok: 6) A bányai ág. hitv. ev. egyházkerület 1889-re 20 frt.

b) A Bölcsészettörténet II. részére előfizetett: 56) T. Izsó Vincze ev. l. úr Győr 1 frt 20 kr.

Pukánszky Béla, pénztáros.

— **Ő Felsége a Király az apáczai ág. hitv. ev. egyháznak,** temploma helyreállítására 200 frtot adott.

— **Modor-Királyfa.** Ezen a pozsonymegyei esperességbe kebelezett újonnan alakult egyház öt év leforgása alatt már másodszor ült örömnünetet. Június-hó 23-án (szentháromság utáni első vasárnapon) tiszt. **Strba János,** kit a modor-királyfaiak Alberti-Irsáról már május 5-én választottak meg lelkészüknek, tisztelendő Zsarnoviczky Gyula bazini tót lelkész úr, mint főesperesi helyettes által, Minich Dániel modori és Javos József német-gurab-csataji lelkész urak assztálása mellett ünnepelesen hivatalába igtattott. Az istentisztelet d. e. 11 órakor vette kezdetét s az eléggé tágas s csinos templom zsúfolásig megtelt a környékről özönlő áhítatos néppel. Az installációi ténykedés után az installált lelkész úr lépett a szószékre s János ev. 10. r. 11—16. v. alapján elmondta hatásos beköszöntőjét. Istentisztelet végeztével megtartott a szokásos évnyedves offertorium, mely az egyháznak 16 frt 56 krt jövedelmezett. Utána presbiteriális gyűlés volt, melynek befejezése után a lelkészlakon terített s izletesen elkészített lakomához ült a vendégkoszoru (sz. kir. Modor város tanácsa szép számmal volt képviselve derék polgármestere élén). Toasztokban természetesen nem volt hiány. Lakoma után a közelfekvő erdőségbe, „Harmonia“ nevű kies mulatóhelyre indult az ünneplő közönség, hol a nevezett egyház lelkes ifjusága az egyházi pénztár növelésére táncmulatót rendezett, melyen Modor város értelmisége — a városi tanácsal élén — megjelent. A beléptijegy személyenkint csak 30 kr. volt és mégis 90 frtnyi tiszta jövedelmet hozott az egyháznak. Isten áldása nyugodjék úgy az ifjú hitközségen, mint annak derék lelkészén, valamint az adakozókon, illetve fölülfizetőkön is! Az egész örömnünet oly rendben folyt le, hogy az úgy az egyháznak mint lelkészének becsületére és dicsérére válik.

— **Lelkészigtatás.** Bikácson Tolnamegyében f. é. jun. 30-án igtattott be **Reich Sándor** ottani lelkész hivatalába nt. Bauer Adolf főesperes úr által, mely alkalommal jelen voltak még a lelkészi karból: Sánta Károly sár-szent-lőrinczi, Horváth Sándor paksi és Tomka Gusztáv

györkönyi lelkészek. A főesperes úr Máté 17. f. 7. és 8. v. alapján először a lelkészek, azután a gyülekezetnek szívére kötötte, hogy egyedül Jézus legyen nekik minden mindenkiben. A szép és magvas, valóban evangéliomszerű beszéd, a kiváló szónok előadása által még fokozva, minden hallgatót mélyen megragadott. A beigtatott lelkész szónoklatával az istentisztelet véget ért. Isten áldása lebegjen úgy a lelkész mint a gyülekezet felett!

— **Figyelmeztetés az Eötvös-alap ügyében.** A „Magyarországi tanítók Eötvös-alap“-ja által hirdett ösztöndíjak és segélyösszegekre vonatkozó pályázat határideje közeledvén, alulírt elnökség figyelmezteti a folyamodni szándékozó egyéneket, hogy kellően felszerelt kérvényeiket *Luttenberger Ágost* bizottsági titkárhoz (Budapest, Sándor-utca 38. sz.) legkésőbb július hó 10-ig küldjék be, mint-hogy e határidő bejárta után érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak. — Ügyszintén ismételve kérjük a hazai tanító-egyletek igen tisztelt elnökeit: intézkedjenek arról, hogy egyleteik részéről az osztó-bizottságba küldendő képviselőik idejekorán megválasztassanak, s névjegyzékük s lakásuk velünk közöltessék, hogy a szükséges kimutatókat nekik idejében megküldhessük. — Budapest, 1889. június hó 30-án. — *Péterfy Sándor*, elnök; *Luttenberger Ágost*, titkár.

— **Hírek a tiszai egyházkerületből.** A hegyaljai egyházmegye évi közgyűlése Nyiregyházán júl. 23—25. napjain fog megtartatni. — A tiszai egyházkerület évi közgyűlése aug. 20—22. napjain Brassóban, az egyházkerülethez 1886-ban csatlakozott új egyházmegye körében fog megtartatni. — Főt. *Czékus István* püspök úr júl. hó első 3 hetében Gömör-Kis-Hontmegye egyházaiban végez *canonica visitatiót*. — A hegyaljai egyházmegye főesperese gyámintézeti hivatalos körúton volt, és mivel az alperes a *canonica visitatio* jegyzői teendőinek végzésére hivatott el, a főesperesi teendőket *Bartholomaeidesz János t. főesperes* látta el.

— **Vizsgák a soproni ev. lycumban.** A főgymn. osztályvizsgák befejezte után június 24-én egész nap és 25-én délelőtt a *theol. alapvizsga* tartatott meg, melyre 6 II-od éves *theologus* jelentkezett, kik közül 1 jeles és 5 jó általános eredménnyel állta meg a vizsgát. Június 25-én délután és 26-án egész nap a tanítóképezde IV. évi növendékeinek tanképességi szóbeli vizsgája volt, melyre 8 növendék jelentkezett, kik közül 4 jeles és 4 jó általános képesítéssel nyert tanítói oklevelet. A képesítettek mindannyian el vannak helyezve segéd-, illetve 2-od tanítói állomásokon és pedig mindannyian a dunántúli kerületben. Június 27-, 28- és 29-én folyt le a VIII. osztálybeli tanulók érettségi szóbeli vizsgája. A 31 VIII. osztálybeli tanuló közül 1 betegsége miatt önként visszalépett, 1 pedig az írásbeli vizsga alapján nem bocsátatott szóbeli vizsgára. A 29 vizsgázó közül 2 jeles, 7 jó általános eredménnyel, 16 egyszerűen érettnak nyilvánított, 4 pedig két hónap mulva teendő javító vizsgára utasított. — Az összes vizsgák főtiszt. s mélt. *Karsay Sándor* úr elnöklelte alatt folytak le, ki ez alkalommal mindenkit csudálatra készítő ifjú rugékonysággal 14 napot töltött a soproni főiskolában. Az érettségi vizsgán a magas kormányt dr. *Iltosvay Lajos* műegyetemi tanár úr képviselte, ki tapintatos eljárásával és szelid modorával mindenkinek tetszését méltán megérdemelte.

— **Az eperjesi theológián** *Czékus* püspök elnöklelte alatt m. hó 29-án tartatott meg a szakvizsgálat, a melyen

Thern László és *Paulik János* egyhangú kitüntetéssel képesítetett. Gratulálunk e derék hitjelölteknek! Ez alkalommal püspök úr a coll. évzáró ünnepélyen és pártfogási közgyűlésen is megjelent, és élénken részt vett a fontosabb tárgyak megbeszélésében, főleg a *Rochlitz*-alapítvány évi kamatainak hováfordítása felett folyt érdekes eszmecsereben. A főiskolai ifjúsághoz püspök úr az évzáró ünnepélyen lelkes búcsúztatót intézett. — Hozza Isten többször is kö-rünkbe! (sz.)

— **A tiszakerületi ev. theológián Eperjesen az 1889/90.** tanév első felében következő előadások tartatnak: *Csengey Gusztáv* r. tanár előad: Héber nyelvtant heti 3, O- és középkori egyháztörténetet h. 4, O-szövetségi bevezetést h. 4, O-szövetségi írásmagyarázatot h. 3 s vezeti az egyháztörténeti seminariumot h. 1 órán; *Hörk József* dékán tanár előad: Homilétikát h. 3, Egyházjogot h. 4, Liturgikát h. 3, Latint h. 1, Gyakorlati írásmagyarázatot h. 1 s vezeti a homiletikai, katechetikai és liturgikai gyakorlatokat h. 2 órán; *Mayer Endre* r. tanár előad; Új-szöv. írásmagyarázatot (I. és II. kor. levél) h. 4, Új test. görögiséget és Hermeneutikát h. 3, Jézus életét h. 4, Tót nyelvtant h. 2 s vezeti az exegetikai seminariumot h. 1 órán; dr. *Szlávik Mátyás* r. tanár előad: Hittant h. 4, O- és középkori bölcsészettörténetet h. 4, *Theol. encyklopédiát* h. 4, Újkori dogmatörténetet h. 2, Német nyelvet h. 1 s vezeti a rendszeres *theol. seminariumot* h. 1 órán. Az egyházi ének *Csengey Gusztáv* tanár felügyelete alatt h. 2 órán tanítatik. Az *Egyházjogtan* és *Bölcsészettörténet* a jogtanhallgatókkal kombinálva adatik elő.

— **Gyász esetek.** — *Petz Gusztáv* a megyesi (Sopron-megye) gyülekezet fiatal lelkésze június hó 16-ik napján hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. Komoly, valóban papias, szelid lelkületű, nemes jellemű, alaposan képzett munkatársunk távozott körünkől, kit korai s nehéz megpróbáltatás érlett meg, fájdalom nem ezen, hanem az örök életre. *Have pia anima!* — *Laszkary Miklós*, a honti esperességi törvényszék volt világi elnöke s több gyülekezet buzgó felügyelője élete 77., házasságának 49. évében, jún. 30-án elhunyt *Felső-Príbelén*. — *Marterny János*, nyugalmazott lelkész a hegyaljai ev. egyház-megyének 25 éven át alesperese s az abauj-szántói ev. egyháznak 42 éven át volt lelkésze, e hó 4-kén, 72 éves korában *Abauj-Szántón*, elhunyt. Béke hamvaikon, áldás emlékezetükön.

— **Szerkesztői üzenet.** — *Plinius-nak* Nagy kerülön kezemhez érkezett gúnyiratát nem közölhetem, mert a szerző nevét nem tudom és különben is ez nem bírálat, hanem egyenesen insultus. Komoly, tárgyilagos bírálatot, bárkinek művéről szólnom is s bármily szigorú legyen is, szívesen fogadok. — *N. K. Ugy-n.* Mihelyt időm s erőm engedi, magánlevelet írok.

Pályázat.

A kizsácsi ág. hv. evang. egyházban egy altanítói állomás betöltendő. A megválasztandónak évi fizetése 300 frt és egy bútorozott szoba, — esetleg e helyett 60 frt lakbér. Tót nyelven írt folyamodványokat alulírott július végeig fogad el.

Kizsácon, (Bácsme gyében) 1889. június 24-én.

Steltzer Frigyes,
ág. hv. evang. lelkész.